

Trepov bizalmatlan Angliával szemben.

Amsterdam, december 17. Londoni kormánykörökben beavatott férfiú kijelentette, hogy az angol, francia és olasz kormányok egészen bizonyosan visszautasítják a központi hatalmak békejavaslatát. Az oroszok állásfoglalásával nincsenek tisztában, épen azért egy angol bizottság Pétervárra utazik, hogy Trepov helyett, aki Angliával szemben bizalmatlan, egy Miljukov kabinettet neveztesse ki.

A békéért.

Genf, december 18. Demiscochin külügyi államtitkár az antant nagyköveteivel tanácskozást folytatott, hogy a békejavaslattal szemben mutatkozó nézetellentétet elsimítsa.

Amsterdam, december 18. Kemiben, egy észak-finnországi helységben gyűlést tartottak a béke mellett, amelyet csendőrség és katonaság szétzavart. A finn és az orosz katonaság között véres összeütközés folyt le.

A lordmajorok a békejavaslatról.

London, december 18. A Times az angol városok lordmajorjait nyilatkozattételre kérte föl a békejavaslat ügyében. A lordmajorok szerint a békejavaslat a központi hatalmak meggyöngyölését jelenti. Tartós béke csak úgy lehetséges, ha az antant feltételeit elfogadják.

A békejavaslatot az ellenzék távollétében tárgyalják a dumában.

Berlin, december 18. A Vossische Zeitungnak jelentik Stockholmból: Nem fér kétség hozzá, hogy az orosz kormány és a дума az országot a központi hatalmak békeajánlatának ügyében befejezett tény elé akarta állítani. A különböző pártok pártközi ülésen akarták a béke kérdését megvitatni. A munkáspárt és a szociáldemokraták nem jelenhettek meg a дума tegnapi ülésén, mert az elnökség a Trepov ellen való minapi tüntetésekért kitiltotta őket több ülésről. Egészen bizonyos, ha a дума csak néhány nappal később tartotta volna ülését, a kormány állásfoglalása a háború továbbfolytatása mellett nem ment volna simán.

Az angol kormány aggódik a cár békehajlandósága miatt.

Amsterdam, december 18. Az angol kormány köreiben aggodalmak merültek fel arra nézve, hogy a cár a békeajánlatot kedvezően fogja fogadni. Ugy látszik, hogy még nem egyeztek meg a szövetségesek abban a kérdésben, hogy mit válaszoljanak a békeajánlatra. Az angol kormány bizottságot küld Pétervárra, hogy a kérdést tisztázza.

Az olasz fronton nincs esemény.

BUDAPEST, december 18. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Az olasz harc-téren a helyzet változatlan.

HÖFER altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

A Lloyd kereskedelmi bizottságának munkaprogramja.

(Saját tudósítónktól.) A Lloyd kereskedelmi bizottsága vasárnap délután tartotta alakuló ülését. Acél Géza elnökölt, a működési tervet Kardos Mihály jegyző ismertette. Elhatározta a bizottság, hogy megalkulásáról és munkaprogramjáról értesíti a város hatóságát, amelyet felkér, hogy jövőben a kereskedelmet és ipart érdeklő kérdésekben a bizottság véleményét hallgassa meg. Acél elnök értékes és gazdag munkaprogramot állított fel. Beszéde után felszóltak Dimand Frigyes, Tonelli Sándor, Wimmer Fülöp, Deutsch Lipót és Pásztor József. Acél beszéde, amely gazdag tájékoztatót ad a Lloyd kereskedelmi bizottságának tervezett munkásságáról a következő:

Sajnos, azok a szükségintézkedések, amelyek a háború folyamán a kormány részéről rendeletek formájában megtétettek, olyan-neműek, hogy a kereskedelem és ipar minden személyes iniciatíváját, érvényesülését legnagyobb mértékben kizárják. Ennek folytán a mi működésünk sem lehet olyan, mint ahogy kívánatos volna. Skiccirozni fogom, milyen irányban működhetünk mégis. Egy kis közgazdasági exposé fogok előterjeszteni.

Amint mondtam, kereskedelem és ipar fejlesztéséről, támogatásáról egyelőre szó sem lehet. Most csak az lesz módunkban, hogy bizonyos előkészítő intézkedéseket sür-gessünk a kormánynál, amelyek hívatta lesznek az átmenetet egyengetni, a háborús gazdálkodásból a békés gazdálkodásba. Hivatva lesznek előmozdítani azokat a kérdéseket, amelyek a háború után aktuálisak válnak, megfejtésük már most is időszzerű. Mert a mostani szükségintézkedéseket legjobban jelezte Batock, a német közéleti diktátor, aki azt mondta, hogy ezek az intézkedések bár szükségesek, de nem egyebek, mint szükséges rossz, mert a szabad kereskedelmet sohasem pótolhatják és csak addig van létjogosultságuk, amíg a szabad kereskedelem ismét helyükbe léphet. Igaz, hogy a német közgazdászok e tekintetben azt mondják, hogy ezek az intézkedések a békével még nem szűnhetnek meg, mert nem lehet elképzelni, hogy a kereskedelem a normális mederbe terelődjék abban a pillanatban, amikor meglesz a béke. És többek közt Michaeles, német államtitkárhelyettes is azon a nézetben van, hogy évekig el fog tartani, amíg ezek a szükségsszervezetek fennállanak, sőt még az adagolásra is évekig szükség lesz.

Hát ez állhat Németországra, de nem állhat mi reánk. Németország tudvalevőleg importállam, amíg mi még most is exportállam hírében állunk, ha keveset is exportálunk. Hogy ezen a téren, az előkészítés terén, miként fogunk a háborús gazdálkodásból átmenni a békés gazdálkodásba, nálunk nagyon kevés történt. Óriási hátrányban vagyunk e tekintetben mi Németországgal szemben, amely pompás szervezetszervezéssel és meg gondoltsággal már most gondoskodott arról, hogy legyenek olyan szervei, amelyek az előkészítés fontos munkáját végezzék, amelyeknek feladatuk lesz elhárítani az akadályokat és a zökkenést megakadályozni. Németország már most deszignált egy Reichs kommissariatust és tudják-e az urak, hogy mire esett e választás ennek vezetőjeként: Egy hamburgi szenátorra, Stemmerre, aki egyike a legképzettebb kereskedőknek, fenomenális kereskedőtalentum. Ezt állították miniszteri ranggal a hivatal élére. A hivatalnak 40 hivatalnok van. Ezzel jellemezni akarom a németek eljárását a mi eljárásunkkal szemben. Ezek közül a hivatalnokok közül csak egy van mutatóban a belügyminiszteriumból, egy minisztertitkár. A többi kereskedő, iparos és gazdász. Sőt van köztük munkás is, két művezető a gyárakból. Volt alkalmam beszélni többekkel. Azt mondják:

„Mi készülünk és tanulunk.” Statisztikai munkálatokkal vannak elfoglalva, amelyeket fontos közgazdasági konjunkturáról vesznek. Teljesen tájékoztatják magukat az antant gazdasági háborújáról; adatokat szereznek be az egyes ipari szükségletekről és próbálkoznak, hogy a háború utáni képet már most megrajzolják.

Nálunk nem történt semmi. Tárgyalások voltak ugyan a Gyáriparosok Országos Szövetségében, de én tudakozódtam ez irányban, hogy mik történnek különösen a vidéken, Németországban. Azt mondták nekem kiváló szakemberek, hogy minden nagyobb ipari gócpontban már több bizottság alakult, amely mindazokat a kérdéseket tanulmányozza már most, amelyek a háború után megoldásra várnak. Ezek közül, akire szüksége lesz Stemmernek, csak válogatnia kell és mindjárt meg van a törzskara. Azért mondom mindezt itt el, hogy mi is utjelzöt találjunk, ha azon kérdésekkel foglalkozni akarunk, amelyek a háború után különösen fontosak lesznek. Egyébként még tanácskozás tárgya is lesz, hogy szükséges-e nekünk ilyesmivel foglalkoznunk, vagy pedig mellőzzük e kérdéseket. Én csak annyit akarok még jelenteni, hogy ezekről az intézkedésektől függ a jövő Magyarország kérdése.

Azt fogják az urak erre mondani, minek foglalkozunk mi ilyen nagy politikával? Minek vágjuk ilyen nagy fába a fejszénket? Erre azt válaszolom, hogy nem kizárólagos hivatásunk lokális dolgokkal foglalkozni. Elsősorban ugyan az lesz a programunk, hogy miként fejlesszük a helyi ipart és kereskedelmet. Azonban Szeged Magyarország második városa és azt hiszem, hivalkodás nélkül mondhatjuk, hogy a Lloyd társulat városunk legtekintélyesebb kereskedelmi testülete. Illő tehát, hogy országos kérdésekben is szavát hallassa és nem hinném, hogy ez kiáltó szó lenne a pusztaságba. Országos szempontból is kell ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, hogy mi is egy kavicsot vagy egy téglát hordjunk ahhoz az épülethez, amelyen az új Magyarország közgazdasága fog alapulni. Ha széjjel nézünk, szomorúan láthatjuk, hogy közgazdasági életünkben oly rengeteg tenivaló mutatkozik és oly sok feladat, hogy senki sem dolgozhatik eleget.

Nézzük először az iparfejlesztést. Volt egy fénykora az országnak, volt egy idő, amikor ipart fejlesztettek és támogattak nálunk. Ez Sztéryi uralma alatt történt. Itt is az iparfejlesztés gyakran helytelen irányban mozgott. Liszt Frigyes a híres német közgazdász nézetem szerint az egyedüli helyes elvet állította fel erre vonatkozólag, amely így szól: „Az iparpártolásnak csak nevelési eszköznek szabad lennie, de állandó jellegű öltönie nem szabad, miután ez a köz megterhelését jelentené egyes emberek javára.” Mi nálunk az ipari szubvenció oly irányban mozgott, hogy tényleg a stabilitás jellegét öltötte fel. Ez veszélyeztette az elérendő célokat, mert akkor is pártoltak egyes ipari vállalkozásokat, amikor azok már nem szorultak rá és lehetetlenné vált e miatt sok olyan iparnak a támogatása, melyre szükség lett volna. Hogy állunk a magyar iparral jelenleg és sok tekintetben mennyire hátra vagyunk, azt egy pár flagrális vonással fogom illusztrálni.

A mi vasércünket kiviszik Németországba, a kormány tudvalevőleg refectiákkal is támogatja. Nálunk alumíniumot is bányásznak. Kiviszik a nyersanyagot és visszajön mint feldolgozott iparproduktum. A gyapjunk is nyersformában megy ki Ausztriába, de a legérdekesebb a dologban, hogy még a kis Bulgária is visz ki gyapjút, részben most, részben fonálalakban, mindamellett, hogy Bulgáriának is van 7.000.000 birkája.